

ACC. N:R M. 16200:1-3.

Landskap: Skåne Upptecknare: folkkokst. Erik Månsson,
Ö. Gånge Berättare: olika personer; se uppt.!
Socken: Glimåkra m. fl. Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1964 Född år _____ i _____

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Prestarv. s. 1-3.

LUF 60

17/10-64

Skriv endast på denna sida.

Prestaver.

"Inte mor än tretti årsin de brüged ble fast ja hade faer kvarta hajsta o måtte majst hållas vä likvajnen". Säger Gunnar Gustavsson 80 år gammal Glimåkra socken, Ö.Göinge.

"I min barndom fanns det inte" säger 75-åriga Gerda Nilsson, De geberga, Gärds hrd.

"Från min barndom minns jag tydligt lik processionerna , som kom sakta slingrande på väg mot kyrkan" säger Nelly Nilsson 65 år Albo härad. "I spetsen körde alltid en liten fjädervagn. I baksätet satt två herrar med höga hattar och hade i handen var sin prestaf med banden fladdrande åt sidorna. Sen kom likvagnen, sen kom en charabang med sex mannar , de va bärarlaget och så kom de sörjande åkande och vänner och grannar i noga placering efter graden av skyldskap , så var det i min barndom och så är det än i dag. Endå skillnaden är att hästskjutsarna är utbytta mot bilar. Männen mä prestaverna skulle sitta med hattarna på utom under själva jordfästningen då de skulle resa sig upp och ta av hattarna."

"I min barndom fanns de inte alls nåt sådant, de började först för tretti år sin i håve o då bara de ligaste bönnerna" sa skrot-handlare Axel Svensson 70 år Emitslöv socken Ö.Göinge.

"Jag har nyss varit på en begravning i Älmhult, Småland, vid gränsen till Skåne och där fanns inte några prestaver. När jag fråg te efter dom hade min bekanting inte ens resa på att det fanns något sådant." sa Hans Eriksson 45 år inflyttad företagare, Glimåkra

Numera är det vanligt att prestaver förkommer här vid alla begravningar och det anses som en hedersbesvisning både för den döde och dem som utses till uppdraget. Ända till för ungefär tio år sen var det sed här att präst och klockare mötte liktåget vid grindarna och med sång ledsagade till gravplatsen, Numera sker begravningen inne i kyrkan, rättat :jordfästningen. I stället möter nu prästem i regel vid en högtidstund i bårhuset. I forna dagar skulle liket alltid förvaras i "salen" i bondstugorna. Det är alltid vanligt att de prestaverande ska utses bland den dödes närmaste vänner. Båda de prestaverande gå alltid före liktaget. Processionsordnigne

iaktages noga. Ingen får sätta sig framför de närmast sörjande i kyrkan och endast de prestaverande gå före vid processionen. Prestaverna sänkas inte över graven. Några bestämmelser om prestaver före kommer veterligen inte. Det verkar närmast ha tillkommit som en prestige sed hos de mera bärgade och sedan synes ha kommit söderifrån.

Något gravkors för likprocessioner har ej förekommit här. Prestaver användas aldrig vid andra tillfällen än begravningar.

Bilaga ritning av prestaven i Glimåkra bårhus: 2,10 lång stång 19 centimeter; korset i fyrkant. Kallas här malteserkro och ansågs utmärkande just för denna användning. Det svarta linnebandet ungefär en meter långt.

Till för 15 år sen var bårdfästning vid graven sed här. Då mötte präst och klockare vid kyrkgrinden och ledsagade taget med sång till gravplatsen föregångna av de båda prestaverande. Begravningsgästerna skulle själva fylla i graven. Tidigare skulle blomstrenläggas över kistan och sedan höljas vid igenfyllandet. Sista gången sådan begravningskick tillämpades var vid fru Elsa Larssons begravning år 1912.

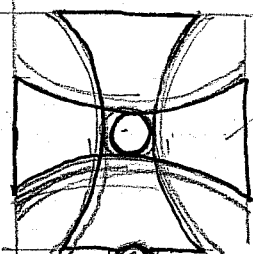
"Påbrejerskor". Från Vittskövle berättas att de linnedukar som fordom användes av bärarna skulle vid graven utbytas mot rep. För att inte linnedukarna skulle komma i vägen vid ombytet hade tre små flickor i uppdrag att dra undan dem när kistan sattes ned på plankorna. Dessa flickor kallades "påbrejerskor". Dessa bårband är numera helt ur bruk sedan kistorna försetts med handtag.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16200:3.

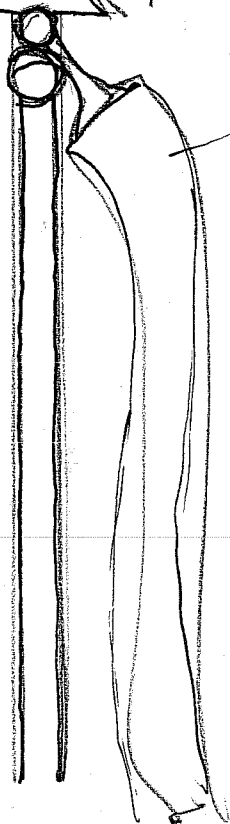
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

← 19 cm. →

blåvitad

2.10 m. lång

svart
lenn

Denna prestas
är 15 år gammal och an-
skaffad från gamla
"kyrkolij konst".
Tidigare fanns i
Glimåkra kyrka
ett par enbalare svarta
stänger med vanligt
sorgflar. Antagligen
"hemmagjort".